

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความสำคัญของเรื่อง

ทว่ารัฐบาลเห็นว่า สถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันกำลังประสบกับวิกฤติการณ์หลายอย่าง อันเนื่องมาจากภัยจากการบ่อนทำลายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.) โจรจีนคอมมิวนิสต์ (จคม.) เป็นต้น ซึ่งปัญหาการก่อการร้ายในปัจจุบันนี้มีการจัดตั้งองค์กรและลักษณะการดำเนินการเป็นรูปขบวนการที่มีพลังในการต่อสู้อย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องจนยากยิ่งแก่การปราบปรามมากขึ้น นอกจากนั้น ภัยที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากโจรผู้ร้ายชุกชุมซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ตลอดจนความผาสุกของประชาชน จึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มราษฎรอาสาสมัครขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ กัน เพื่อต่อต้านและป้องกันบรรเทาภัยพิบัติและการก่อการไม่สงบเรียบร้อยทุกรูป ตลอดจนอาสาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองโดยการสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐทั้งพลเรือน ทหาร และตำรวจ ทั้งนี้

๑. ลูกเสือชาวบ้าน (ลส.ขบ.) จัดตั้งขึ้นเมื่อ ๕ สิงหาคม ๒๕๑๔ โดยกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน (กก.ตชด.) เขต ๔ ร่วมกับสำนักงานการศึกษา เขตจังหวัดอุดรธานี ต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ โดยมีวัตถุประสงค์ต้องการสร้างความสามัคคีให้กับคนในชาติ และไม่ต้องการให้เกี่ยวข้องกับการเมือง

โสภณ ปภาพจน์ และชาติรี ทิเรกศรี, การปกครองส่วนภูมิภาคของไทย
(กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๒๑), หน้า ๕๕.

๒. อาสารักษากินแดน (อส.) ได้เริ่มต้นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ในนาม "กองเสือป่า" โดยพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๔) แต่ต้องยุติลง เมื่อรัชกาลที่ ๖ เสด็จสวรรคต ในปี พ.ศ. ๒๔๖๕ ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๔๗๓ รัฐบาลในสมัยนั้น ได้พิจารณาเห็นว่า "การป้องกันประเทศชาติมิใช่เป็นหน้าที่ของทหารแต่ฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนต้องร่วมมือช่วยเหลือกันด้วย โดยจะต้องได้รับการศึกษาอบรม ให้มีความรู้ความสามารถในการป้องกันตนเองและประเทศชาติไว้ก่อน การดำเนินงานดังกล่าวจึงจะได้ผล จึงได้ตราพระราชบัญญัติกองอาสารักษากินแดน พ.ศ. ๒๔๗๓ ขึ้น เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๓ มีฐานะเป็นองค์กรขึ้นอยู่ภายใต้กระทรวงมหาดไทย และภายหลัง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในได้นำสมาชิก อส. เข้าปฏิบัติหน้าที่ ตามแผน กอ.รมน. ด้วย *

๓. ไทยบ้านอาสาป้องกันตนเอง (ทสป.) ดำเนินการครั้งแรกโดยกองทัพภาค ๒ ที่บ้านสงเปือย อำเภอมุกดาหาร จังหวัดนครพนม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการแย่งชิงประชาชนจากผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์ในระดับบ้าน ตามยุทธศาสตร์ที่เรียกว่า "บ้านล้อมป่า" ^๒ โดยฉีกกำลังประชาชน และสร้างพลังมวลชนเข้าต่อสู้และขับไล่ออกการร้ายคอมมิวนิสต์ออกไปให้พ้นจากเขตหมู่บ้านของตน ^๓

* _____, "กิจการอาสารักษากินแดนปัจจุบัน." ใน กองอาสารักษากินแดนวันนี้, หน้า ๓-๔. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๒๓. (ที่ระลึกครบรอบ ๒๕ ปี ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓)

^๒ ไสภณ ปภากจน์ และชาติรี ทิเรกศรี, การปกครองส่วนภูมิภาคของไทย, หน้า ๕๗.

^๓ "บันทึกการประชุมเรื่องไทยอาสาป้องกันชาติ" (ทสปช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๒๒ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๒๒ ณ ห้องประชุม ๒๐๖ อาคาร กอ.รมน. สวนรื่นฤดี.

๔. อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) เป็นแนวความคิดริเริ่มโดย นายเอนก สิทธิประศาสน์ สมัยดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี โดยเริ่มทดลองจัดทำขึ้นที่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ จึงทำเป็นโครงการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการและเสนอเข้าสู่สภาตราเป็นพระราชบัญญัติหมู่บ้านอาสาพัฒนา พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยกรณีนี้อาจมุ่งหมายที่จะให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานของหมู่บ้าน และต่อต้านการก่อการร้ายด้วยตัวของตัวเองเป็นหลัก และร่วมมือในกิจกรรมอื่น ๆ ของรัฐบาล ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติหมู่บ้านอาสาพัฒนา พ.ศ. ๒๕๑๕ เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่มีผลในทางปฏิบัติ เพราะมีปัญหา ขอกฎหมาย และทางปฏิบัติบางประการ นอกจากนั้น ยังเพื่อเป็นการรองรับหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองที่ได้จัดตั้งตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้สมบูรณ์ตามกฎหมายด้วย

๕. ราษฎรอาสาพัฒนาท้องถิ่นและป้องกันปราบปรามอาชญากรรม (รส.พบ.) เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมของบางจังหวัด โดยท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการอบรมและจัดหางบประมาณเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตน การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งการต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายด้วย ๒

๖. อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ดำเนินการฝึกอบรมโดยกระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัย หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และภัยจากการกระทำของข้าศึก หรือ

นรินทร์ พานิชกิจ, "บัญชีกฎหมาย", เทศาภิบาล ๗๖ (มิถุนายน ๒๕๒๒) :

๓๐๖ - ๓๐๘.

๒ โสภณ ปลูกพจน์ และชาติรี ทิเรกศรี, การปกครองส่วนภูมิภาคของไทย, หน้า ๕๘.

ฝ่ายตรงข้ามในเขตอำเภอ นอกจากนั้นยังช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย

๓. ราษฎรรักษาความสงบและพัฒนาหมู่บ้าน (รพบ.) โครงการ รพบ. นี้ อยู่ในความรับผิดชอบของกองอาสาสมัครบ้าน แคน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๑๔ โดยอยู่ในสายการบังคับบัญชาของกระทรวงมหาดไทย และกองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ (กอ.ปค.) เพราะถือว่า การดำเนินงานตามโครงการ รพบ. นั้น จะต้องอาศัยการประสานนโยบายระหว่างพลเรือน และทหาร ๒

๔. กลุ่มเสียงชาวบ้าน (โครงการเสียงชาวบ้าน) ดำเนินการโดยกองทัพบก ๔ เพื่อเป็นการมอบความคิดทางการเมืองให้กับราษฎรในท้องถิ่น ๓

นอกจากนั้น ยังมีกลุ่มราษฎรอาสาสมัครอื่น ๆ อีกเช่น กลุ่มบางระจัน ราษฎรอาสาสมัครป้องกันชายแดน ราษฎรอาสาสมัครป้องกันผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ชาวบ้านพิทักษ์ถิ่น ราษฎรสามัคคี ราษฎรอาสาและป้องกันตนเอง (รอป.) กองกำลังติดอาวุธ

๑ มหาดไทย, กระทรวง. กรมการปกครอง, ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๐ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๒๐) หน้า ๗ - ๘.

๒ สุรอรอด ทองนิรมล, "การฝึกอบรมราษฎรรักษาความสงบและพัฒนาหมู่บ้าน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗), หน้า ๒๑ - ๒๓.

๓ สัมภาษณ์ กรีนรงค์ ประคองศรี. หัวหน้าฝ่ายอาสาสมัคร กองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๑.

(กตอ.) อาสาสมัครป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น^๑ อันเป็นการแก้ไขปัญหา โดยการจัดตั้งเป็นองค์กรซึ่งมีการดำเนินการต่อเนื่องและมีอุดมการณ์ในการแก้ไขปัญหามันของชาติด้วยความร่วมมือกันระหว่างรัฐกับประชาชน ซึ่งในขณะนี้พยายามจัดให้เป็นในรูปแบบเดียวกัน

ดังนั้น เพื่อที่จะรวมกลุ่มราษฎรอาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ให้เป็นรูปแบบอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อมิให้เกิดความเข้าใจสับสนในการเรียกชื่อและเพื่อให้มีเอกภาพในการควบคุมบังคับบัญชา การสั่งใช้ปฏิบัติหน้าที่และสะดวกแก่การสนับสนุนการฝึกอบรมและการจัดตั้ง คณะรัฐมนตรีในสมัย ฯพณฯ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๑ และวางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดตั้งกลุ่มราษฎรอาสาสมัครขึ้นเรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ.๒๕๒๑" โดยให้ปรับปรุงกลุ่มราษฎรอาสาสมัครต่าง ๆ รวมเข้าเป็นรูปแบบอันหนึ่งอันเดียวกัน เรียกชื่อว่า "ไทยอาสาป้องกันชาติ หรือ ทสปช."^๒ ยกเลิกระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง โครงการหรือแผนการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกิจกรรมกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ เว้นแต่กิจการลูกเสือชาวบ้าน (ลส.ชบ.) ซึ่งรัฐบาลเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องทางการเมือง กิจกรรมอาสารักษาดินแดน (อสด.) ซึ่งเป็นกองกำลังกึ่งทหาร และโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ซึ่งดำเนินการในหมู่บ้านเป้าหมายประเภท ข. และ ค. ในพื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตแทรกซึม ๓๘ จังหวัด^๓ (ส่วนไทยอาสาป้องกันชาติดำเนินการในทุกพื้นที่) นอกจากนี้ กลุ่มราษฎรอาสาสมัครทั้ง ๓ กลุ่มต่างก็มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ออกมาใช้บังคับต่างหาก

^๑ น.นิติกร, "ทสปช. โฉมหน้าใหม่ของพลังกลุ่มราษฎรอาสาสมัคร" เทศาภิบาล ๗๓ (พฤศจิกายน, ๒๕๒๑) : ๘๒๔.

^๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ.๒๕๒๑ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๒๑ ข้อ ๔.

^๓ บัญญัติ คำพรเหลือ, "การบริหารงานของหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภออุทุมพร จังหวัดยโสธร," (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๘๓.

อยู่แล้ว

จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว มีผลทำให้กลุ่มราษฎรอาสาสมัคร ในรูปแบบต่าง ๆ เว้นแต่ ลส.ชบ. อส. อ.พ.ป. ต้องยกเลิกมารวมเป็นไทยอาสา ป้องกันชาติ (ทส.ปช.) ทั้งหมด และได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการฝึกอบรมทั่วประเทศ โดยมีกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ^๒

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีขนาดทั้งประชากร และพื้นที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะพื้นที่ทั่วไป เป็นที่ราบสูง เมื่อพิจารณาในด้านการคมนาคมและตำแหน่งที่ตั้งแล้ว จังหวัดนครราชสีมาเป็นเสมือนประตูใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการติดต่อกับภาคต่าง ๆ ของประเทศโดยเฉพาะกับภาคกลาง แบ่งการปกครองออกเป็น ๒๐ อำเภอ กับ ๑ กิ่งอำเภอ ซึ่งมีขอบเขตความรับผิดชอบกว้างขวางมาก มีพื้นที่ที่อยู่ในเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หลายอำเภอด้วยกัน เช่น อำเภอครบุรี อำเภอเสิงสาง อำเภอปักธงชัย เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของทางรัฐบาลที่ต้องการขยายมวลชน ^๓ เพื่อต่อต้านการบ่อนทำลายและการคุกคามจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และเพื่อช่วยเหลือทางราชการในการปราบปรามโจรผู้ร้าย ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอาสาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง จังหวัดนครราชสีมาจึงได้เร่งดำเนินการจัดฝึกอบรม

^๑ น.นิติกร, "ทส.ปช. โฉมหน้าใหม่ของพลังกลุ่มราษฎรอาสาสมัคร", หน้า ๘๓๖.

^๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ ข้อ ๘.

^๓ กระทรวงมหาดไทย, เรื่อง การฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติ หนังสือความมากที่ มท. ๐๓๖๖/ว.๓๓๘ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๒๒ ถึง ผู้อำนวยการศูนย์ ทส.ปช.จังหวัดทุกจังหวัด.

ไทยอาสาป้องกันชาติขึ้น ซึ่งปรากฏว่าในปัจจุบันได้มีการฝึกและจัดตั้งไทยอาสาป้องกันชาติแล้วทุกอำเภอ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงน่าจะนำมาพิจารณาว่าโครงการไทยอาสาป้องกันชาติมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่อย่างไร จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของผู้เขียน พบว่าโครงการนี้มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดของวิทยากรไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร งบประมาณในการดำเนินการจัดฝึกมีจำกัด ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาค่าอื่น ๆ ตามมา อาทิเช่น ระยะเวลาในการฝึกอบรม วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการฝึก เป็นต้น นอกจากนั้นการนำหลักสูตรมาใช้ฝึกกับราษฎรในบางพื้นที่นั้นไม่เหมาะสมกับกิจกรรมที่จะปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดความสับสน แก่ผู้ผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว เป็นต้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการศึกษา วิเคราะห์ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขโครงการไทยอาสาป้องกันชาติให้มีประสิทธิภาพทั้งในการปฏิบัติและการวางแผนนโยบายและแผนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาว่า โครงการไทยอาสาป้องกันชาติเหมาะสมหรือไม่ต่อการรวมกลุ่มราษฎรอาสาสมัคร และสามารถปฏิบัติได้ในสภาพความเป็นจริงสักแค่ไหน

๒. เพื่อศึกษาผลของการฝึกอบรมว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ และสามารถก่อให้เกิดทัศนคติที่เอื้ออำนวยต่อการรวมกลุ่มราษฎรอาสาสมัคร เพื่อปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้มากน้อยแค่ไหน และในระหว่างพื้นที่ที่มีการแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์กับพื้นที่ที่ปราศจากการแทรกซึมมีความแตกต่างกันบ้างหรือไม่ แค่นั้น

๓. เพื่อศึกษาความรู้ ความสามารถ ในการถ่ายทอดของวิทยากรว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมที่จะปฏิบัติในอนาคตหรือไม่ เพียงใด

๔. เพื่อเป็นการวิเคราะห์และวิจัยปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางหรือคำตอบว่าจะแก้ปัญหาด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้โครงการไทยอาสาป้องกันชาติบรรลุเป้าหมาย สมความมุ่งหมาย และเพื่อศึกษาว่าโครงการนี้มีความเหมาะสมที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่

๓. สมมติฐาน

ในการศึกษา ผู้เขียนขอตั้งสมมติฐาน ดังนี้

๑. ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) เป็นการรวมกลุ่มของประชาชนโดยการจัดตั้งและดำเนินการของระบบราชการ ประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับระบบราชการและตัวข้าราชการผู้รับผิดชอบโครงการ

๒. การเน้นปริมาณผู้เข้ารับการฝึกและประเมินผลของโครงการโดยระบบราชการเป็นการสนองความต้องการของข้าราชการมากกว่าจะสนองความต้องการของประชาชน

๓. บทบาทของทหารที่เข้าร่วมดำเนินการฝึกอาจก่อปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางและดำเนินการฝึกอบรมซึ่งฝ่ายพลเรือนและทหารอาจจะคิดเห็นไม่ตรงกัน

๔. ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเชิงวิชาการของวิทยากรและเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมมีส่วนทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมขาดความเข้าใจไม่สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติหรือเผยแพร่ต่อไปได้

๕. สภาพพื้นฐานเกี่ยวกับตัวผู้เข้ารับการฝึกอบรมน่าจะมีส่วนทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจ และรับผิดชอบต่อโครงการไม่เหมือนกัน ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

๔. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในอันที่จะทำความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและบำรุงท้องถิ่นว่า ในกรณีของ ทสปช. นี้มีความเหมาะสมและดำเนินการได้สักแค่ไหน

๒. ปัญหาที่พบจากการศึกษา อาจจะมีส่วนช่วยปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น หรืออาจจะเป็นแนวทางว่าการดำเนินการในลักษณะเช่นนี้ให้ประโยชน์หรือไม่ หรือสักแค่ไหนต่อไปควรทำอย่างไร

๓. เป็นตัวอย่างอันหนึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลใช้นโยบายและดำเนินการ
อย่างไรบ้าง ในการระดมกำลังคนในชาติเพื่อต่อต้านผู้บ่อนทำลายและศัตรูของชาติ

๕. ขอบเขตการวิจัย

เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมาที่มีพื้นที่ในการปกครองดูแลถึง ๒๐ อำเภอ กับ
๑ กิ่งอำเภอ มีการฝึกอบรมและจัดตั้งไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) ทุกอำเภอ
ดังนั้น หากผู้เขียนจะทำการศึกษาทั้งหมดทุกอำเภอแล้วก็จำเป็นต้องใช้เวลาและงบประมาณ
เป็นจำนวนมาก ซึ่งเกินกำลังและความสามารถของผู้เขียนซึ่งจะกระทำไม่ได้ เพราะมี
เวลาและงบประมาณอันจำกัด ฉะนั้นในการศึกษาคั้งนี้ จึงได้จำกัดขอบเขตการศึกษา
เฉพาะกรณีบ้านหนองโสน และบ้านครบุรี ตำบลครบุรี กับ บ้านมะค่า และบ้านหนองโสน
ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี เหตุที่ผู้เขียนเลือกหมู่บ้านทั้ง ๔ นี้ ขึ้นมาทำการศึกษาก็
เนื่องจากว่าบ้านหนองโสนและบ้านครบุรี ตำบลครบุรีนั้น จัดอยู่ในหมู่บ้านเป้าหมาย
ประเภท ก. ป้องกัน สภาพเศรษฐกิจคือพอสมควร มีสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบส่วน
ใหญ่ ไม่มีการปฏิบัติกรอย่างรุนแรงของฝ่ายตรงข้าม ส่วนบ้านมะค่าและบ้านหนองโสน
ตำบลโคกกระชายนั้น จัดอยู่ในหมู่บ้านเป้าหมายประเภท ค. แย่งชิงสภาพภูมิประเทศ
เป็นป่าเขาล้อมรอบ มีการปรากฏตัวของผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์บ่อยครั้ง (ช่วง
๑ ตุลาคม ๒๕๒๓ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๓ ปรากฏตัว ๑๗ ครั้ง) เพื่อขอเสบียงอาหาร
จากราษฎร สอดตามความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ ส่งจดหมายมาข่มขู่จะฆาราษฎร
เป็นต้น นอกจากนั้นที่บ้านมะค่า มีผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์มาจัดตั้งฝักแก๊งไว้ ราษฎร
ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับทางราชการเท่าที่ควร

ในการศึกษาก็จะได้วิเคราะห์ถึงหลักการหรือความต้องการของรัฐบาลในการ
จัดตั้ง หรือระดมกำลังประชาชนช่วยรัฐบาลในการป้องกันและพัฒนาท้องถิ่น ทั้งชี้ให้เห็น
วาระบบราชการและข้าราชการ ทหาร มีส่วนช่วยทำให้โครงการนี้สำเร็จได้มากน้อยแค่ไหน
ไหน จะได้ชี้ให้เห็นความเหมาะสมของโครงการที่จะนำมาใช้ฝึกอบรมในพื้นที่ที่แตกต่างกัน

ดังกล่าว ศึกษาถึงความสามารถของวิทยาการในการถ่ายทอดความรู้เชิงวิชาการให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมได้เข้าใจหรือไม่ ตลอดจนศึกษาถึงสภาพพื้นฐานของผู้เข้ารับการอบรมว่ามีส่วนเอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของโครงการนี้มากน้อยแค่ไหน สุดท้ายก็จะเป็นการสรุปผลหาข้อบกพร่อง อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

๖. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษา ใช้วิธีการศึกษา

ก. การรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล ๒ แบบ คือ

๑. รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารต่าง ๆ (documentary data)

เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการค้นคว้าจาก เอกสาร หนังสือ วารสาร ตำราต่าง ๆ โดยค้นคว้าจากห้องสมุด เช่น ห้องสมุดกระทรวงมหาดไทย ห้องสมุดกรมการปกครอง ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ได้ข้อมูลจากกองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง

๒. รวบรวมข้อมูลสนาม (field data)

๒.๑ แบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วย คำถามแบบเปิด (Open-ended questions) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น และคำถามแบบปิด (close-ended questions)

๒.๒ ใ้ผู้นำแบบสอบถามทำการทดสอบ (pre-test)

เพื่อหาความแน่นอนเชื่อถือได้ และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยทำการทดสอบกับวิทยาการและเจ้าหน้าที่ของอำเภอชุมพวง จำนวน ๕ คน และสมาชิก ทสพช. บ้านหนองยาง ตำบลบ้านยาง อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑๐ คน ตั้งแต่วันที่ ๑๖ - ๑๗ เมษายน ๒๕๒๔ และทำการทดสอบกับวิทยาการและเจ้าหน้าที่ของอำเภอ

ห้วยแดง จำนวน ๔ คน และสมาชิก ทสปช. บ้านทับสวาย อำเภอห้วยแดง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑๐ คน ตั้งแต่วันที่ ๑๔ - ๑๕ เมษายน ๒๕๒๔

๒.๓ ได้ส่งแบบสอบถามไปยังสมาชิก ทสปช. บ้านกรบุรี บ้านหนองโสน บ้านมะค่า และบ้านหนองโบสถ์ จำนวนหมู่บ้านละ ๕๐ ชุด รวมทั้งสิ้น ๒๐๐ ชุด โดยผู้วิจัยได้นำไปแจกจ่ายด้วยตนเอง พร้อมสัมภาษณ์สมาชิก ทสปช. บางส่วน ซึ่งปรากฏว่าได้แบบสอบถามครบคืนมาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของแบบสอบถามทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของจำนวนสมาชิก ทสปช. ทั้ง ๗ หมู่บ้าน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนเพียงพอแล้วสำหรับการวิจัย

๒.๔ ได้ส่งแบบสอบถามไปยังวิทยากรและเจ้าหน้าที่ของอำเภอกรบุรี จำนวน ๓๐ ชุด ได้แบบสอบถามคืน จำนวน ๒๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ๓๐ ชุด

๒.๕ สัมภาษณ์ (interviews) ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ๒ แบบ คือ ^๑

๒.๕.๑ สัมภาษณ์แบบมาตรฐาน (standardized interviews) คือ การสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัวใช้คำถามแบบเดียวกันทั้งหมด ตลอดจนมีลำดับขั้นตอนเรียงเหมือนกัน

๒.๕.๒ สัมภาษณ์แบบที่มีจุดสนใจเฉพาะ (focus interviews) คือ สัมภาษณ์ในลักษณะที่เห็นเหตุนิยมของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าสู่จุดซึ่งตั้งเป้าหมายไว้ก่อนแล้ว วิธีการสัมภาษณ์แบบนี้ใช้สัมภาษณ์กับผู้ที่มีประสบการณ์บางท่าน

ข. วิธีการวิเคราะห์

๑. แบบพรรณนาและวิเคราะห์ (descriptive and analytical method)

๒. แบบอัตราส่วนร้อยละ (percentage analysis)

^๑ สุวรรณ สุวรรณเวโช, พ.ศ.ศ., หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวทางเขียนวิทยานิพนธ์ รายงานทางวิชาการ และรายงานประจำภาค (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๔๗ - ๔๘.

๗. นิยามศัพท์เฉพาะซึ่งเกี่ยวกับการศึกษา

พรรค หมายถึง พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พ.ค.ท.) อันเป็น
๑ ในองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ (แก้ว ๓ ดวง) ได้แก่ พรรค แนวร่วม และ
กองกำลังติดอาวุธซึ่งจะเอื้ออำนวยให้ พ.ค.ท. ยึดอำนาจรัฐได้สำเร็จ ๑

แนวร่วม หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติตนอันเป็นการสนับสนุนจะโดยเจตนาหรือไม่
ก็ตามซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์หรือความสัมฤทธิ์ผลแก่การดำเนินงานของขบวนการก่อการ
ร้ายคอมมิวนิสต์

ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หมายถึง ประชาชนผู้หลงผิดไปผิดใจในลัทธิการเมือง
ของฝ่ายตรงข้าม และพยายามใช้มาตรการและวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำลัทธิการเมือง
ที่ตนเชื่อเข้ายึดอำนาจรัฐ ๒

โครงสร้าง หมายถึง อำนาจรัฐซ้อนซึ่งผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้จัดตั้งขึ้น
ในหมู่บ้าน โดยใช้คนในหมู่บ้านนั้นเองคอยควบคุมประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งประกอบด้วย
กรรมกรบ้าน แคนบ้าน และมวลชน

ทหารบ้าน (หน่วยจรยุทธ์ประจำหมู่บ้าน น.จ.บ.) หมายถึง กองกำลัง
ส่วนหนึ่งของกองทัพปลดแอกแห่งประเทศไทยซึ่งฝ่ายคอมมิวนิสต์คัดเลือกจากเยาวชน
หนุ่มสาวเข้ารับการฝึกอาวุธแล้วส่งกลับมาประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้านตามเดิม และมอบ

๑ กองทัพภาคที่ ๒ ส่วนหน้า และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในเขต ๒
เอกสารประกอบคำบรรยาย หลักสูตรการเมือง (เร่งรัด) (นครราชสีมา : อักษรกิจการพิมพ์,
๒๕๒๒), หน้า ๘๗.

๒ วินัย ประไพพิศ, "การบริหารงานอำเภอ : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอ
ปลาปาก", (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), หน้า ๖.

หมายเหตุทางทหารให้ปฏิบัติเป็นครั้งคราวควบคู่กันไป ๑

แกนบ้าน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการจัดตั้งจากรอคเป็นตัวกลางทำหน้าที่รับคำสั่งหรือคำสั่งนำจากหน่วยเหนือ แล้วถ่ายทอดไปยังมวลชนจัดตั้งของพรรคในหมู่บ้าน

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่มีรายได้เป็นประจำและเป็นรายได้หลักของครอบครัว

อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่มีรายได้เป็นอันดับรองจากอาชีพหลัก

๘. ลำดับการเสนอเรื่อง

ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ จะกล่าวถึงความสำคัญของเรื่อง วัตถุประสงค์ของการศึกษา และวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา สมมติฐานในการศึกษา ขอบเขตในการศึกษา วิจัย ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะซึ่งเกี่ยวกับการศึกษา ลำดับการเสนอเรื่อง

บทที่ ๒ ศึกษาถึงแนวความคิดของทางราชการว่ามีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ไหน และจะใช้เครื่องมืออะไรบ้างในการดำเนินงานจัดตั้งไทยอาสาป้องกันชาติ จะกล่าวถึงประวัติความเป็นมา ความจำเป็นในการจัดตั้ง การจัดตั้งและการปกครองบังคับบัญชา การรับสมัคร และการฝึกอบรม หลักสูตร

วฤทธิ์ ชินสาย, บุญปลุก ส่วนพงษ์ และสิทธิธานนท์ รัชประเทศ, พ.ศ.ท.วันนี้
(กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๒๓), หน้า ๖๖.

บทที่ ๓ ศึกษาถึงโครงการฝึกอบรม ทสปช. ของอำเภอครบุรี วิเคราะห์
ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการนำโครงการมาใช้ในพื้นที่ ความสามารถของวิทยากร
ในการถ่ายทอดความรู้เชิงวิชาการแก่ผู้เข้ารับการอบรม ตลอดจนศึกษาถึงสภาพพื้นฐานของ
ผู้เข้ารับการอบรมและบทบาทของทหารที่เข้าร่วมดำเนินการฝึกว่ามีผลกระทบอย่างไร
หรือไม่ต่อโครงการทสปช.

บทที่ ๔ เป็นการสรุปผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อชี้ให้เห็น
ถึงปัญหาและอุปสรรคของโครงการ และเพื่อเป็นการพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งชี้ให้
เห็นแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจนำไปปรับปรุงโครงการทสปช. ให้มีประสิทธิภาพต่อไปก็ได้.